

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

GREGO
2º BACHARELATO LOMCE

CURSO 2022-2023

IES AGRA DE LEBORÍS

ÍNDICE

1. Introducción e contextualización.
 - 1.1. Contextualización. O IES. Agra de Leborís.
 - 1.2. A aprendizaxe das linguas no contexto escolar.
 - 1.3. A aprendizaxe das linguas clásicas no contexto escolar.
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.
3. Obxectivos.
 - 3.1. Obxectivos xerais da etapa. Bacharelato.
 - 3.2. Obxectivos da materia: Grego II.
4. Contidos.
 - 4.1. Contidos por bloques.
 - 4.2. Contidos mínimos.
5. Temporalización e secuenciación.
6. Criterios de avaliación.
7. Estándares de aprendizaxe.
8. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de:
 - 1) Competencias clave. Relación dos estándares de aprendizaxe avaliables da materia que forman parte dos perfís competenciais.
 - 2) Temporalización.
 - 3) Procedementos e instrumentos de avaliación.
 - 4) Grao mínimo de consecución para superar a materia.
9. Criterios de cualificación do alumnado.
10. Metodoloxía didáctica.
11. Materiais e recursos didácticos.
12. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.
13. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.
14. Procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.
15. Avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.
16. Medidas de atención á diversidade.
17. Elementos transversais.
18. Actividades complementarias e extraescolares.
19. Actividades previstas no proxecto lector de centro.
20. Actividades previstas no plan de integración das TIC.
21. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.
22. Constancia de información ao alumnado.

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

1.1 CONTEXTUALIZACIÓN. O IES. AGRA DE LEBORÍS.

Polo que atinxe ao contexto do centro IES Agra de Leborís, remitímonos aos epígrafes do PEC, actualizado no curso 2021-2022 no que se recollen as características do centro.

2. Características do centro

2.1. Situación xeográfica do noso centro O centro está situado no concello da Laracha, na comarca de Bergantiños. Atópase na rúa Rosalía de Castro, xunto á Biblioteca Municipal e moi preto da Casa da Cultura e da piscina. Estamos a 24,8 Km da Coruña e a 11,3 Km de Carballo. O mapa da situación xeográfica do Concello, na estrada AC 552 que vai da Coruña a Fisterra: Acolle alumnado de todo o concello e localidades limítrofes. Os centros adscritos ao noso instituto son: • O CEIP Ramón Otero Pedrayo da Laracha. • O CEIP Alfredo Brañas de Paiosaco. • O CEIP de Caión.

2.2. Ámbito económico, social e laboral da contorna Segundo datos aportados polo propio Concello da Laracha a poboación coa que conta é de 11.602 habitantes, segundo os datos do padrón municipal a 20 de xuño de 2021. O termo municipal ten unha extensión de 125,95 km² repartidos en 13 parroquias e máis de 300 núcleos de poboación, dos cales soamente tres son urbanos. Precisamente nas vilas da Laracha, Paiosaco e Caión residen practicamente a metade dos habitantes, sendo a outra metade veciños residentes en zonas rurais. Nos últimos anos estase a rexistrar un progresivo aumento da poboación, circunstancia que se fixo aínda máis notable desde a pandemia do coronavirus. Durante décadas a agricultura e gandaría foron os motores económicos do municipio, que foi considerado como graneiro de Galicia pola súa alta produción debido á fertilidade da terra. A día de hoxe ditas actividades seguen tendo certa importancia e contan con profesionais de primeiro nivel, aínda que a maioría das explotacións son de pequena entidade e mesmo de autoconsumo. Na única saída ao mar do municipio, a vila de Caión, o sector pesqueiro que, tan importante foi décadas atrás, perdeu gran relevancia en favor das embarcacións de recreo. A día de hoxe os sectores económicos máis importantes do Concello da Laracha son os servizos, o turismo, a construción e especialmente o industrial, grazas á implantación de firmas de primeiro nivel nacional e mesmo mundial no parque empresarial.

2.3. A historia do centro O Instituto empezou a funcionar no curso 1996-1997. Impártese a Educación Secundaria Obrigatoria e o Bacharelato, nas modalidades de Ciencias e de Humanidades e Ciencias Sociais (a terminoloxía das modalidades foi cambiando segundo os novos marcos normativos). Impartíronse as Seccións Bilingües en Educación Física en 1º da ESO e nas materias de Educación Física, Educación Plástica e Música en 3º da ESO. Actualmente mantense as de Educación Plástica e Música en 3º da ESO. Esta sección complétase cun programa de desenvolvemento das linguas estranxeiras con auxiliar de conversa en inglés.

2.4. Características do noso edificio - Edificio principal O centro conta con 21 aulas, dous laboratorios, dúas aulas-taller, dúas aulas de Informática, dúas aulas de Educación Plástica, unha aula de Música, unha biblioteca, un ximnasio, un pavillón polideportivo, unha sala de usos múltiples, locais para os Departamentos Didácticos, sala de profesorado, oficina de Secretaría, conserxaría, despachos para os membros da dirección, despacho para o orientador, aula de Convivencia, sala de Titoría, varios almacéns e cuartos de limpeza, cafetería, baños e ascensor. Estes espazos van adaptándose ás distintas necesidades xurdidas no centro dende a súa creación ata a actualidade, resultando neste momento as aulas de tamaño reducido, precisando empregar espazos específicos como aulas de referencia. As aulas de 1º e 2º de ESO contaron con dotación ABALAR completa, que está obsoleta. Ademais no curso 2015-2016 dotáronse de ordenador, canón e pizarra dixital o resto das aulas do centro. As melloras tecnolóxicas deben ser un obxectivo claro para adaptar as novas necesidades de xestión e organización. No curso 2019-2020 coa pandemia pola covid19 foi necesario poñer en marcha diversas adaptacións do noso contexto escolar, no que estaban incluídas accións para a formación permanente do profesorado en tecnoloxías da información e comunicación, e utilización de recursos tecnolóxicos específicos para a docencia virtual (ensino virtual) primando o emprego das aulas virtuais, videoconferencias, Abalarmobil e correos corporativos, entre outros. No curso 2021-2022 deséñase o primeiro plan dixital do centro, que permitirá dotalo de recursos

financiados pola Unión Europea e o Ministerio de Educación. Pavillón O centro, ademais do edificio principal que inclúe un ximnasio, conta no recinto co pavillón, espazo compartido co Concello tanto para a realización de diversas actividades a nivel local, como para as propias do centro educativo (clases de Educación Física, celebracións, competicións, Plan Proxecta...)

3. Oferta educativa

3.1. Educación Secundaria Obrigatoria. A oferta educativa da Educación Secundaria Obrigatoria (ESO) de actual liña catro, foi aumentado dende a súa creación, motivada polo aumento do alumnado.

3.2. Bacharelato A oferta de Bacharelato mantense con dúas modalidades:

- Ciencias (Ciencia e Tecnoloxía)
- Humanidades e Ciencias Sociais
 - Itinerario Humanidades
 - Itinerario Ciencias Sociais

4. Características xerais do centro

4.1. Alumnado

O noso centro educativo foi aumentando a ratio do alumnado dende a súa creación. Neste momento estamos a superar os 500 alumnos/as. Gran parte do alumnado, dada a dispersión xeográfica da poboación, é usuaria do transporte escolar. O alumnado foi en aumento, sobre todo na etapa da ESO, sendo algo máis estable na etapa de Bacharelato, tal como se indica nas táboas de datos dos últimos dez cursos e no momento de elaborar este documento no curso 2021-2022.

A lingua que fala a maioría do alumnado é o galego, contando co aumento de alumnado procedente doutras Comunidades e outros países, que precisan un período de adaptación ás linguas cooficiais (galego e castelán). O alumnado vén de tres centros adscritos da zona: ▪ O CEIP Ramón Otero Pedrayo da Laracha (con máis alumnado) ▪ O CEIP Alfredo Brañas de Paiosaco. ▪ O CEIP de Caión. Ademais destes centros cada vez vén máis alumnado de zonas limetrefes, por proximidade ou outras circunstancias: Carballo e Arteixo. Respecto a alumnado procedente doutras Comunidades, de xeito puntual poden proceder de Canarias, Valencia. E respecto a outros países contamos con alumnado de Marrocos, Colombia, Venezuela e China, podendo darse variacións. Un importante número de alumnado con Necesidades Específicas de Apoio Educativo precisa axudas para o seu proceso de ensino e aprendizaxe, contando con medidas específicas de reforzo educativo e de adaptación curricular, entre outras. O alumnado precisa mellorar hábitos de lectura, contando con recursos no centro educativo e na contorna (Biblioteca Escolar e Municipal). Hai unha porcentaxe moi importante que precisa reforzar e mellorar os hábitos de estudo. Nesta xeración tecnolóxica predomina o uso das tecnoloxía da información e comunicación a nivel usuario condicionando o lecer e tempo libre do alumnado. O alumnado procede de familias cun nivel cultural medio-baixo. Unha porcentaxe alta dos pais e nais dos nosos alumnos/as posúe uns estudos inferiores ou iguais á Educación Xeral Básica ou á Educación Secundaria Obrigatoria. A relación do alumnado co profesorado considérase en xeral boa, sendo un número reducido de alumnos/as os que teñen problemas de convivencia e teñen dificultades para cumprir coas normas do centro. Un grupo moi reducido de alumnos non respecta as instalacións, o mobiliario e o material do centro. Presentan necesidades de mellorar hábitos asociativos e participativos. Non existe ningunha asociación de alumnos e inténtase que funcione a Xunta de Delegados. Precisan mellorar a capacidade para propoñer problemas, discutilos con responsabilidade e tolerancia e chegar a acordos que deban ser respectados democraticamente.

4.2. Persoal docente A partir do curso 1999-2000 o profesorado do centro estabilízase ao pasar o claustro de profesorado a estar formado por persoas que teñen destino definitivo no centro. Unha parte importante do profesorado que ten carácter definitivo vive na Laracha ou na súa contorna. O resto do profesorado reside fóra da Laracha, sendo a maioría da zona da Coruña capital. O corpo de profesorado está organizado por distintos Departamento Didácticos e o Departamento de Orientación. No curso 2021-2022 contamos cunha especialista de Lingua Castelá e Literatura, e dous especialistas en Pedagogía Terapéutica, que pertencen ao Corpo de Mestres. O resto dos especialistas pertencen ao corpo de Profesores de Ensino Secundario. Os distintos Departamentos Didácticos variaron na súa ratio segundo foi evolucionando a oferta educativa e a ratio do alumnado.

O profesorado implícase en inculcar ao alumnado hábitos, actitudes e comportamentos acordes coas normas de convivencia do centro e dunha sociedade democrática.

4.3. Persoal non docente. O centro educativo conta actualmente co seguinte persoal non docente: • Persoal de Administración, cunha auxiliar administrativa

- Persoal de conserxaría con dous conserxes.
- Persoal de limpeza con tres persoas (no período da pandemia sanitaria polo covid19 cóntase con reforzo do persoal de limpeza)
- Persoal da cafetaría (durante o período do 2019 ao 2022 non contamos con este servizo pola pandemia sanitaria)
- Unha persoa Auxiliar de Conversa que se vai renovando cada curso escolar para reforzar a aprendizaxe da lingua estraxeira-inglés e nas seccións bilingües.

4.4. As familias e a ANPA

É indispensable a colaboración dos pais e nais ou titores e titoras legais co centro educativo para compartir a tarefa educativa, polo que os centros deben promover a implicación das familias en todas as decisións que afecten á escolarización e aos procesos educativos do alumnado, especialmente nos ámbitos referidos á mellora da autonomía, esforzo, autoestima, participación e convivencia. As estratexias utilizadas para esta comunicación son: a) A titoría, a través da que os titores/as manteñen informadas ás familias da evolución académica e actitudinal dos seus titorandos, e solicitan a súa colaboración e participación en todo o proceso educativo dos seus fillos. b) A reunión grupal para todos os pais e nais despois das Xuntas de Avaliación Inicial (mes de outubro). c) Xornada de Portas Abertas para familias do novo alumnado en xuño (dos centros adscritos). A responsable do Departamento de Orientación tamén participa nas reunións individualizadas coas familias no caso de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e no caso de dificultades no ámbito da convivencia e/ou rendemento académico, sempre que sexa necesario e/ou o titor o solicite. É igualmente importante a colaboración coas entidades locais, especialmente con Servizos Sociais, xa que o seu labor pode axudar e apoiar os obxectivos educativos do centro a través da súa participación nas dinámicas familiares e dos seus contactos con outros axentes sociais coma os profesionais da saúde, etc. O centro ten de referencia unha ANPA, "Manuel Murguía", que forma parte da Federación Provincial de ANPAS da Costa da Morte, na Coruña, contando con representación no Consello Escolar do noso centro.

1.2 A APRENDIZAXE DAS LINGUAS NO CONTEXTO ESCOLAR

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta

práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergubernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergubernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural pónense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de

coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

1.3 A APRENDIZAXE DAS LINGUAS CLÁSICAS NO CONTEXTO ESCOLAR.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfrónaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Grego na etapa de bacharelato ten como primeira finalidade introducir o alumnado no coñecemento básico da lingua grega antiga nos seus aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos, co obxecto de lle permitir acceder directamente a algúns dos textos orixinais máis importantes da tradición literaria helénica, a través dos cales chegou ata nós unha boa parte do denominado legado

clásico. O estudo da lingua e a literatura grega serve, ademais, como instrumento idóneo para se iniciar nun coñecemento directo do pensamento e a cultura grega antiga, que constitúen a base da civilización occidental.

Por outra banda, a través do estudo das peculiaridades morfosintácticas do grego antigo é posible chegar a comprender máis profundamente conceptos lingüísticos que resultan esenciais para avanzar no coñecemento e o uso correcto, tanto da lingua propia como doutras lingua estudadas polo alumnado.

Partindo desta perspectiva, o estudo da materia organizouse en **bloques** que, con lixeiros matices, aparecen nos dous cursos. Estes bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos os aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias para o estudo da civilización grega, sen as que non é posible apreciar na súa verdadeira dimensión a importancia do seu legado.

- O primeiro destes bloques parte da relación entre o **grego antigo e outras linguas da familia indoeuropea**, para analizar o papel que estas últimas tiveron na orixe e na formación de moitas das linguas que se falan na actualidade. Para a explicación deste feito, que tradicionalmente foi presentado como un dos principais argumentos para xustificar a importancia do estudo das linguas clásicas, cómpre partir do marco xeográfico en que se desenvolve a civilización grega, marco que resulta determinante na configuración do carácter dialectal da súa lingua. Ademais, estudarase a influencia dos acontecementos históricos na evolución e no desenvolvemento das linguas literarias e na posterior converxencia dos dialectos ata chegar a constituírse a koiné e o actual idioma grego. O alumnado que estuda grego clásico aprende grego moderno con notable facilidade, nomeadamente se se estudou mediante un método natural de aprendizaxe; é dicir, a metodoloxía das linguas modernas aplicada ao estudo das linguas clásicas, que cada vez máis profesorado utiliza nas súas aulas.
- Ao estudo dos **aspectos netamente lingüísticos** dedícanse tres bloques: o primeiro, previsto só para o primeiro curso, céntrase nalgúns elementos básicos da lingua e, moi especialmente, no procedemento de escritura, comezando por percorrer os sistemas coñecidos para analizar despois a orixe e a evolución do alfabeto grego e a súa pronuncia e transcripción ao abecedario latino; os outros dous niveis de descrición e explicación do sistema son a morfoloxía e a sintaxe, dúas realidades inseparables que conforman e integran xuntas o aspecto gramatical. Preténdese iniciar o alumnado no concepto de flexión, facendo especial fincapé na distinción entre o procedemento temático e o aтемático, estudando a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a súa relación con outras dentro da oración. A sintaxe, á súa vez, ocúpase de estudar as estruturas oracionais gregas e os elementos que definen as súas construcións máis características, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade. O fin último vai ser **analizar e comprender os propios textos**, aos que se dedica outro dos bloques de contidos previstos nos dous cursos, sempre de dificultade progresiva e adaptados aos contidos que o alumnado manexa en cada momento.
- Pero como os textos non están carentes de contido, ou iso é o desexable, preténdese deste xeito facer fincapé na necesidade de estudar desde o primeiro momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. A lingua e a cultura constitúen dúas realidades inseparables e complementarias para afondar no coñecemento da civilización grega que, á fin e ao cabo, constitúe a cerna da nosa.
- Nos dous cursos dedicouse un bloque ao **estudo desta civilización**, co obxecto de identificar non só os fitos máis importantes da súa historia senón tamén os aspectos propios da súa organización política e social e da súa identidade cultural,

visibles nos papeis familiares, nos traballos, nos avances científicos e técnicos, nas festas e os espectáculos e, sobre todo, nas manifestacións relixiosas. Dentro destas merece especial atención o estudo da mitoloxía, pois a súa influencia resulta decisiva para a configuración do imaxinario occidental. Preténdese tamén iniciar o alumnado no coñecemento dalgunhas das manifestacións artísticas máis significativas do mundo antigo, entre as que destacan, por unha banda, as relativas ás artes plásticas e máis concretamente a escultura e a arquitectura, e, pola outra, ás literarias. Procurouse neste bloque establecer sempre unha valoración desde o punto de vista do mundo contemporáneo, unha comparación coa situación actual que enriqueza a nosa identidade.

- No derradeiro curso, o estudo da cultura grega oriéntase principalmente ao coñecemento das **manifestacións literarias**, aproveitando os coñecementos da lingua xa adquiridos para introducir o alumnado no estudo da orixe e a evolución dos xéneros, mediante a lectura de fragmentos das obras orixinais, utilizándoas como instrumento para comprender as claves esenciais da sociedade en que viron a luz.
- Para rematar, dedícase un bloque ao estudo do **léxico**, entendendo que este resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía, non só porque esta serve para pór de manifesto o mantemento das raíces grecolatinas nas linguas modernas senón, ademais, porque contribúe a que o alumnado adquira unha mellor comprensión da súa propia lingua, axudándolle a precisar o significado de termos coñecidos ou a descubrir outros que non utilizara anteriormente, e incorporándoos así, pouco a pouco, ao seu vocabulario.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

- A **comunicación lingüística** é a competencia clave que máis presenza terá na materia de Grego, xa que o estudo da lingua, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos ha redundar sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias. Non obstante, deberase ter en conta tamén o tratamento das outras competencias.
- O labor de análise morfosintáctica e tradución non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento e impulsando a competencia clave de **aprender a aprender**.
- A **competencia matemática** e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía poden traballarse nos temas de cultura e civilización, e nas epígrafes referidas á localización xeográfica e temporal.
- A **competencia dixital** deberá estar presente en todo momento; a procura de información na rede, a súa selección crítica e a súa utilización, entendidas como un proceso guiado polo profesorado, deberán servírnos para programar traballos colaborativos e producir novos materiais, e póllos ao dispor da comunidade educativa.
- As **competencias sociais e cívicas** poden traballarse nomeadamente nos bloques referidos á civilización. A vida no mundo grego, na súa dimensión político-social ou relixiosa préstase sempre á valoración e á comparación co mundo actual, salientando semellanzas e diferenzas, e fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.
- A competencia en **conciencia e expresión cultural**, ademais de no estudo da literatura grega, está moi presente nos contidos referidos ás artes plásticas, ás

festas e os espectáculos, e ás manifestacións relixiosas, entre as que tamén se contan os xogos deportivos. Coñecer e valorar todas estas manifestacións culturais artísticas, diferenciando xéneros e estilos, recoñecendo canons estéticos e estilos artísticos, lévanos a consideralas como parte do patrimonio dos pobos e a apreciar dun xeito especial aquelas que están dentro do noso contorno, ben sexa nas páxinas dun libro ou ben nun museo ou nun depósito arqueolóxico.

- A competencia que traballa o sentido da **iniciativa e o espírito emprendedor** estará presente sobre todo no bloques de contidos non lingüísticos, para aproveitar a metodoloxía do traballo en grupo de xeito responsable e proactivo.

O estudo das linguas clásicas, e do grego en particular, constitúe un instrumento fundamental para favorecer o discurso e, por tanto, a estruturación do pensamento do alumnado, o desenvolvemento da lóxica lingüística e a disciplina mental que se manteñen no tempo aínda que se esquezan os contidos concretos.

Por último, cómpre lembrar que nesta nosa sociedade que vive por e para o utilitarismo e o inmediato será imprescindible facer unha reflexión sobre o valor do que é realmente importante para que o noso alumnado adopte unha visión crítica da sociedade que o rodea. Os coñecementos adquiridos nas aulas que nun principio poden parecer carentes de utilidade práctica resultan verdadeiramente importantes cando capacitan a persoa para adoptar criterios que lle permitan discernir entre o xusto e o inxusto, o relevante e o accesorio, entre o καλόν e o κακόν.

3. OBXECTIVOS

3.1. OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA. BACHARELATO

O bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- o) ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- p) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- q) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

3.2. OBXECTIVOS DA MATERIA. GREGO II

- 1) Perfeccionar e ampliar o coñecemento e o uso dos diversos aspectos fonéticos, morfosintácticos e léxicos da lingua grega adquiridos no curso anterior, para poder interpretar e traducir textos un pouco máis complexos.
- 2) Coñecer e utilizar os paradigmas morfolóxicos máis regulares da lingua grega e certas estruturas sintácticas non tratadas no primeiro curso.
- 3) Coñecer e manexar técnicas útiles para descubrir o significado adecuado do léxico de nova presenza nos textos gregos, intentando ampliar o vocabulario básico estudado no curso anterior e utilizando correcta e moderadamente un índice léxico ou un dicionario bilingüe.
- 4) Aplicar adecuadamente as regras de transcripción-transliteración no paso de palabras gregas ao galego e ao castelán, especialmente cos cultismos, antropónimos, teónimos e topónimos que poidan aparecer en textos literarios orixinais.
- 5) Razoar e deducir o uso e significado de termos gregos nas linguas modernas de cultura, familiarizándose con raíces gregas (étimos) do vocabulario técnico e científico.
- 6) Repasar e manexar os principais morfemas (prefixos e sufixos) de orixe grega, para formar e recoñecer termos científicos, filosóficos e técnicos de diferentes campos semánticos (helenismos: cultismos, neoloxismos) mediante os procedementos de derivación e composición.
- 7) Reflexionar sobre as unidades lingüísticas e as estruturas gramaticais das linguas, familiarizándose con aqueles rasgos da lingua grega que axudan á comprensión e mellor coñecemento das modernas, en especial da/s súa/s propia/s.
- 8) Constatar a herdanza do grego, sobre todo a nivel léxico e sintáctico, nas linguas modernas da cultura europea, e valorar esta herdanza como riqueza lingüística e cultural.
- 9) Analizar, traducir e interpretar textos orixinais (frecuentemente adaptados) de gradual complexidade, extraídos de diversos xéneros, autores e corpora da literatura grega, en prosa (textos mitográficos, fábulas e anécdotas, historia, filosofía, técnica, xeografía, oratoria) e algún en verso (tal vez algún fragmento de poesía lírica, de traxedia e/ou de comedia aristofánica), aplicando de modo progresivo os novos coñecementos morfosintácticos e observando as estruturas máis reiteradas nos textos propostos. *Dado que neste momento non temos directrices sobre as probas ABAU, mantemos as autores propostos para o curso 2021-2022, Antoloxía de Xenofonte /Antoloxía de Apolodoro*
- 10) Ler, interpretar e comentar textos literarios, históricos e filosóficos en versións traducidas (e ocasionalmente en versións gregas adaptadas do orixinal), captando

a súa estrutura e contido conceptual así como tamén os seus valores literarios, ideolóxicos e de pensamento, cunha actitude crítica ante os diversos aspectos dos mundos grego e actual que tales textos plantexan.

- 11) Ler, en adecuadas traducións, algunhas obras e fragmentos representativos da literatura grega nos seus xéneros épico, lírico, trágico e cómico (obras literarias propostas para os alumnos de Grego II, e recollidas nas directrices da programación para as probas de acceso á Universidade (<http://ciug.cesga.es/grupostrabajo>), como complemento básico da visión parcial que proporciona o labor de análise e tradución de fragmentos gregos. *Dado que neste momento non temos directrices sobre sobre as probas ABAU, mantemos as lecturas propostas para o curso 2021-2022 e que se detaian na programación.*
- 12) Adentrarse no estudo dos principais xéneros literarios gregos, nun primeiro contacto global coas épocas, autores e corpora básicos da súa literatura, observando a súa pervivencia e influencia no mundo latino e nas literaturas occidentais, especialmente na galega, nas ibéricas en xeral, e nas hispano-americanas.
- 13) Coñecer os rasgos fundamentais do pensamento grego e a súa evolución (dende unha concepción mítica ata a etapa racional da filosofía, da historia e da ciencia), analizando a súa pervivencia a través do tempo e o seu significación actual.
- 14) Apreciar os valores literarios, estéticos, éticos, ideolóxicos e políticos do mundo grego antigo a través dos textos analizados.
- 15) Identificar certos aspectos relevantes das culturas arcaica e clásica do mundo grego que perviven na cultura actual, sobre todo en temas de carácter literario, mitolóxico, filosófico e de códigos éticos e de mentalidade.
- 16) Considerar a creación literaria e os modos de pensamento como formas culturais coas que o legado grego se mostra na actualidade, valorando as súas aportacións ao desenvolvemento ideolóxico e cultural de Occidente.
- 17) Mostrar interese e familiarizarse co uso oportuno e adecuado de gramáticas (anotacións e cadros gramaticais), índices léxicos, manuais de literatura e mitoloxía, edicións literarias traducidas, textos anotados, ou outro tipo de fontes documentais ás que non están acostumados.
- 18) Definir e delimitar as aportacións culturais do mundo grego en temas relacionados directamente cos contidos doutras materias do currículo (linguas e literaturas, filosofía e ética, historia e xeografía, arte, música, relixión, etc.), integrando saberes e métodos.
- 19) Utilizar de maneira crítica fontes de información variadas, obtendo delas datos relevantes para o coñecemento da lingua e a cultura gregas.
- 20) Considerar e apreciar o coñecemento da lingua grega como medio ideal para acceder ás orixes e fontes da nosa literatura e modos de pensamento occidentais.

4. CONTIDOS

4.1. CONTIDOS POR BLOQUES

Bloque 1. Lingua grega

- B1.1. Dialectos antigos, dialectos literarios e koiné.
- B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.

Bloque 2. Morfoloxía

- B2.1. Revisión da flexión nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.
- B2.2. Revisión da flexión verbal: conxugación aтемática. Modos verbais.
- B2.3. Análise morfolóxica.

Bloque 3. Sintaxe

- B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.
- B3.2. Usos modais.
- B3.3. Tipos de oracións e construcións sintácticas.
- B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.
- B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.

Bloque 4. Literatura

- B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.

Bloque 5. Textos

- B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.
- B5.2. Uso do dicionario.
- B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico orixinais, preferiblemente en prosa.
- B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.
- B5.5. Identificación das características formais dos textos.

Bloque 6. Léxico

- B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.
- B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.
- B6.3. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.
- B6.4. Descomposición de palabras nos seus formantes.

4.2. CONTIDOS MÍNIMOS

- Orixe indoeuropea do grego. A variedade e unificación lingüística.
- Fonética: clasificación dos sons e principais regras fonéticas do grego.
- Morfoloxía nominal e pronominal. Declinacións e pronomes.
- Morfoloxía verbal: verbos temáticos e aтемáticos.
- Usos e valores sintácticos dos casos con e sen preposición.
- Estruturas de infinitivo. Estruturas de participio.
- Oracións coordinadas e subordinadas. Visión global dos tipos de subordinación, e principais criterios e marcas de identificación.
- A formación de palabras: procedementos de derivación e composición na lingua grega. Principais prefixos e sufixos de orixe grega no galego e no castelán.
- A literatura grega:
 - Poesía épica e lírica e orixes da prosa, poñendo énfase nos poemas homéricos (*Ilíada*) e nalgúns poetas líricos (Safo, Alceo, Arquíloco).
 - A traxedia grega: o *Edipo Rei* de Sófocles.
 - A comedia grega: a comedia ática (*As Asembleístas* de Aristófanes).
- Técnicas de análise e tradución de textos literarios de Xenofonte e Platón) por medio dunha análise morfosintáctica adecuada e dun uso racional do dicionario.
- O comentario de textos. Rasgos estilísticos e características formais máis marcadas dos principais xéneros literarios gregos traballados: poesía homérica e lírica arcaica, a fábula, a oratoria, a traxedia e a comedia.

5. TEMPORALIZACIÓN

1º TRIMESTRE

- 1) B2.1. Revisión da flexión nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.(8 SESIÓNS)
- 2) B2.2. Revisión da flexión verbal: conxugación temática. (8 SESIÓNS)
- 3) B2.3. Análise morfolóxica. (TODAS AS SESIÓNS)
- 4) B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal. (4 SESIÓNS)
- 5) B3.3. Tipos de oracións e construcións sintácticas. (4 SESIÓNS)
- 6) B3.4. Oración composta. Formas de subordinación. Subordinadas adxectivas.
- 7) B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos. (TODAS AS SESIÓNS)
- 8) B1.1. Dialectos antigos, dialectos literarios e koiné. (2 SESIÓNS)
- 9) B4.1. Xéneros literarios: épica, lírica, fábula. (8 SESIÓNS)
- 10) B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos. (TODAS AS SESIÓNS)
- 11) B5.2. Uso do dicionario. (TODAS AS SESIÓNS)
- 12) B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos. (TODAS AS SESIÓNS)
- 13) B5.5. Identificación das características formais dos textos. (4 SESIÓNS)
- 14) B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común. (4 SESIÓNS)

2º TRIMESTRE

- 1) B2.2. Revisión da flexión verbal: conxugación aтемática. (8 SESIÓNS)
- 2) B2.3. Análise morfolóxica. (TODAS AS SESIÓNS)
- 3) B3.4. Oración composta. Formas de subordinación. Estruturas de infinitivo e participio. (8 SESIÓNS)
- 4) B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos. (TODAS AS SESIÓNS)
- 5) B4.1. Xéneros literarios: historiografía e oratoria. (8 SESIÓNS)
- 6) B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos. (TODAS AS SESIÓNS)
- 7) B5.2. Uso do dicionario. (TODAS AS SESIÓNS)
- 8) B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico orixinais, preferiblemente en prosa. (4 SESIÓNS)
- 9) B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos. (4 SESIÓNS)
- 10) B5.5. Identificación das características formais dos textos. (4 SESIÓNS)
- 11) B1.2. Do grego clásico ao grego moderno. (2 SESIÓNS)
- 12) B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común. (2 SESIÓNS)
- 13) B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica. (2 SESIÓNS)
- 14) B6.3. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua. (2 SESIÓNS)

3º TRIMESTRE

- 1) B2.2. Revisión da flexión verbal: Modos verbais. (4 SESIÓNS)
- 2) B3.2. Usos modais. (4 SESIÓNS)
- 3) B3.4. Oración composta. Formas de subordinación. Subordinadas adverbiais. (8 SESIÓNS)
- 4) B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos. (TODAS AS SESIÓNS)
- 5) B4.1. Xéneros literarios: drama (traxedia e comedia) (4 SESIÓNS)
- 6) B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos. (TODAS AS SESIÓNS)

- 7) B5.2. Uso do dicionario. (TODAS AS SESIÓNS)
- 8) B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico orixinais, preferiblemente en prosa. (4 SESIÓNS)
- 9) B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos. (4 SESIÓNS)
- 10) B5.5. Identificación das características formais dos textos. (4 SESIÓNS)
- 11) B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común. (2 SESIÓNS)
- 12) B6.4. Descomposición de palabras nos seus formantes. (4 SESIÓNS)

6. CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

Bloque 1. Lingua Grega

- B1.1. Coñecer as orixes dos dialectos antigos e literarios, clasificalos e localizalos nun mapa.
- B1.2. Comprender a relación directa entre o grego clásico e o moderno, e sinalar algúns trazos básicos que permiten percibir este proceso de evolución.
- B1.3. Recoñecer a evolución da lingua grega ata chegar ao momento actual nos aspectos fonéticos, morfosintáctico e léxico.

Bloque 2. Morfoloxía

- B2.1. Identificar, analizar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas nominais e pronominais.
- B2.2. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas verbais.
- B2.3. Coñecer as categorías gramaticais.
- B2.4. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.
- B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.

Bloque 3. Sintaxe

- B3.1. Recoñecer os valores dos casos e os usos sintácticos do sistema pronominal.
- B3.2. Recoñecer os usos das preposicións e dos complementos circunstanciais.
- B3.3. Coñecer e identificar os usos modais propios da lingua grega.
- B3.4. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas.
- B3.5. Recoñecer os nexos subordinantes e os tipos de oracións subordinadas.
- B3.6. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo.
- B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.

Bloque 4. Literatura

- B4.1. Coñecer as características dos xéneros literarios gregos, os seus autores e obras máis representativas, e as súas influencias na literatura posterior.
- B4.2. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo o xénero literario ao que pertencen, as súas características esenciais e a súa estrutura, se a extensión da pasaxe elixida o permite.
- B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura grega como base da literatura e da cultura europea e occidental.
- B4.4. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.
- B4.5. Coñecer os autores fundamentais da literatura coas súas obras principais.

Bloque 5. Textos

- B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos gregos.
- B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.
- B5.3. Realizar a tradución, a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.
- B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.
- B5.5. Identificar as características formais dos textos.

Bloque 6. Léxico

- B6.1. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e remontalos aos étimos gregos orixinais.
- B6.2. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras de orixe grega da lingua propia ou de outras, obxecto de estudo de léxico común e especializado.
- B6.3. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.
- B6.4. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.
- B6.5. Recoñecer a etimoloxía e evolución das palabras da propia lingua.
- B6.6. Recoñecer e identificar os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego, a derivación e a composición, para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.

7. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**Bloque 1. Lingua grega**

- GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.
- GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.
- GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.

Bloque 2. Morfoloxía

- GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.
- GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.
- GR2B2.2.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando as características que as distinguen.
- GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.
- GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.

Bloque 3. Sintaxe

- GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos.
- GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais.
- GR2B3.3.1. Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega.
- GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas.
- GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.
- GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.
- GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.
- GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.
- GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.

Bloque 4. Literatura

- GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.
- GR2B4.2.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega.
- GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa estrutura.
- GR2B4.3.1. Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura contemporánea, e analiza o uso que se fixo deles.
- GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.
- GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.

Bloque 5. Textos

- GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.
- GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.
- GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.
- GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.
- GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.

Bloque 6. Léxico

- GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.
- GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.
- GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.
- GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.
- GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.
- GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.
- GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.
- GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.

8. CONCRECIÓNS PARA OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

- 1) Competencias clave. Relación dos estándares de aprendizaxe avaliábeis da materia que forman parte dos perfís competenciais.
- 2) Temporalización.
- 3) Procedementos e instrumentos de avaliación.
- 4) Grao mínimo de consecución para superar a materia.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE	TEMPORALIZACIÓN	PROCEDEMENTOS/ INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	GRAO MÍNIMO*
BLOQUE 1. LINGUA GREGA				
▪ GR2B1.1.1. <u>Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos</u> , situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC	▪ 1ºT	▪ RE	▪ ES
▪ GR2B1.2.1. <u>Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno</u> , constatando as semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.	▪ CCL ▪ CAA	▪ 2ºT	▪ RE	▪ ES
▪ GR2B1.3.1. <u>Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.</u>	▪ CCL	▪ 2ºT	▪ RE	▪ ES
BLOQUE 2. MORFOLOXÍA				
▪ GR2B2.1.1. <u>Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B2.2.1. <u>Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE	TEMPORALIZACIÓN	PROCEDEMENTOS/ INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	GRAO MÍNIMO*
sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.				
▪ GR2B2.2.1. <u>Nomea e describe as categorías gramaticais</u> , sinalando as características que as distinguen.	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B2.4.1. <u>Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes</u> , sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PP/PE ▪ RE	▪ ES
▪ GR2B2.5.1. <u>Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto</u> , detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
BLOQUE 3. SINTAXE				
▪ GR2B3.1.1. <u>Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos</u> .	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B3.2.1. <u>Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais</u> .	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B3.3.1. <u>Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega</u> .	▪ CCL	▪ 3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B3.4.1. <u>Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas</u> .	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B3.5.1. <u>Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes</u> .	▪ CCL	▪ 3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B3.6.1. <u>Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos</u> , tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B3.6.2. <u>Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio</u> , relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B3.7.1. <u>Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas</u> , relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B3.7.2. <u>Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega</u> , relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
BLOQUE 4. LITERATURA				
▪ GR2B4.1.1. <u>Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos</u> , e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	▪ CCL ▪ CCEC	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PP/PE ▪ LA /CT/ LO	▪ ES
▪ GR2B4.2.1. <u>Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega</u> .	▪ CMCCT ▪ CCEC	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PP/PE ▪ RE	▪ ES
▪ GR2B4.2.2. <u>Distingue o xénero literario ao que pertence un texto</u> , as súas características e a súa estrutura.	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PP/PE ▪ LA /CT/ LO	▪ ES
▪ GR2B4.3.1. <u>Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ LA /CT/ LO	▪ ES

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE	TEMPORALIZACIÓN	PROCEDEMENTOS/ INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	GRAO MÍNIMO*
<u>contemporánea</u> , e analiza o uso que se fixo deles.	▪ CCEC			
▪ GR2B4.4.1. <u>Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.</u>	▪ CCEC	▪ 1º/2º/3ºT	▪ LA /CT/ LO	▪ ES
▪ GR2B4.5.1. <u>Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.</u>	▪ CD ▪ CCEC	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PP/PE ▪ LA /CT/ LO	▪ ES
BLOQUE 5. TEXTOS				
▪ GR2B5.1.1. <u>Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B5.2.1. <u>Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.</u>	▪ CCL ▪ CD	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE/PT ▪ RE/T	▪ ES
▪ GR2B5.3.1. <u>Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.</u>	▪ CCL ▪ CCEC	▪ 1º/2º/3ºT	▪ RE/T ▪ LA /CT/ LO	▪ ES
▪ GR2B5.4.1. <u>Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.</u>	▪ CSC ▪ CCEC	▪ 1º/2º/3ºT	▪ RE/T ▪ LA /CT/ LO	▪ ES
▪ GR2B5.5.1. <u>Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PP/PE ▪ RE/T ▪ LA /CT/ LO	▪ ES
BLOQUE 6. LÉXICO				
▪ GR2B6.1.1. <u>Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE ▪ RE	▪ ES
▪ GR2B6.2.1. <u>Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE ▪ RE	▪ ES
▪ GR2B6.3.1. <u>Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE ▪ RE	▪ ES
▪ GR2B6.3.2. <u>Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ RE	▪ ES
▪ GR2B6.4.1. <u>Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE ▪ RE	▪ ES
▪ GR2B6.5.1. <u>Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE ▪ RE	▪ ES
▪ GR2B6.6.1. <u>Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ PO/PP/PE ▪ RE	▪ ES
▪ GR2B6.6.2. <u>Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal</u>	▪ CCL	▪ 1º/2º/3ºT	▪ RE	▪ ES

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE	TEMPORALIZACIÓN	PROCEDEMENTOS/ INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	GRAO MÍNIMO*
léxico e o coñecemento da lingua propia.				

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CM/CCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

TEMPORALIZACIÓN

1º T	1º TRIMESTRE
2º T	2º TRIMESTRE
3º T	3º TRIMESTRE

PROCEDEMENTOS/ INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

1. C	Cuestionario
2. CA	Caderno de aula
3. CT	Comentario de textos
4. EO	Exposición oral
5. LA	Lectura na aula
6. LO	Lectura obrigatoria
7. LV	Lectura voluntaria
8. PE	Proba escrita

9. PO	Proba oral
10. PP	Proba práctica
11. PT	Proba de tradución
12. RE	Resolución de exercicios
13. T	Tradución
14. TG	Traballo en grupo
15. TI	Traballo de investigación
16. TV	Traballo voluntario

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA

*O grao mínimo de consecución de cada estándar de aprendizaxe indícase mediante o suliñado do estándar correspondente.

9. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

- Avaliación inicial. As actividades de avaliación ao comezo do proceso de aprendizaxe han de comezar descubriendo o nivel de competencia del alumnado en relación co tema que se quere trata. Durante os primeiros días do curso levarase a cabo unha avaliación inicial que nos ilustre sobre os coñecementos previos do alumnado. En virtude dos resultados desta avaliación inicial, tomaranse as medidas de carácter individual e/ou grupal que sexan necesarias para que o alumnado acade os obxectivos previstos (actividades de reforzo, adaptación dos contidos, modificación da temporalización, ou calquera outra medida que se considere precisa).
- A avaliación será continua.
 - ✚ Os alumnos realizarán dúas probas por trimestre nas que se incluírán contidos morfolóxicos, sintácticos, léxicos e tradución. Ao final do trimestre realizarase unha proba de tradución. Ademais haberá unha proba específica ou traballo dos contidos culturais/literarios que se determinan para cada trimestre. A cualificación será o resultado da media ponderada en virtude das porcentaxes que se indican no epígrafe seguinte.
 - ✚ Como instrumentos avaliadores do traballo diario do alumnado empregaranse

- Resolución de ejercicios
- Intervencións orais
- Comentario de textos
- Tradución de textos
- Exposición de temas
- Probas orais informais

✚ As probas de recuperación extraordinarias (setembro) terán como contidos mínimos os incluídos na presente programación. Os criterios de avaliación serán os mesmos que nos demais casos.

Dado que a aprendizaxe da lingua implica unha graduación dos contidos lingüísticos e que a súa presenza é permanente no proceso de aprendizaxe, a avaliación será continua e os contidos mínimos exisibles estarán presentes ao longo dos tres trimestres.

- Para avaliar esa graduación dos contidos incluídos nos bloques temáticos de Lingua, Morfoloxía, Sintaxe, Textos e Léxico realizaremos dúas probas en cada trimestre. (70%) Cada proba dividirase en dúas partes que se realizarán, sempre que sexa posible en días sucesivos. A primeira parte versará sobre Lingua, Morfoloxía, Sintaxe e Léxico, tanto teórica como práctica. (6 puntos). A segunda parte será un texto para analizar morfosintacticamente e traducir (4 puntos). O texto para a tradución incluírá unha parte obrigatoria e outra voluntaria. Tendo en conta que os contidos son progresivos, a 1ª proba valorarase nun 30% e a 2ª nun 40%.
- Realizarase tamén unha proba específica para os contidos do bloque Literatura na que se incluírán as lecturas obrigatorias. (10%)
- Ao final de cada trimestre farase unha proba específica de tradución. (10%)
- O traballo diario do alumno/a na aula valorarase nun 10%
- En cada trimestre propóranse lecturas voluntarias seleccionadas dos distintos xéneros literarios, que corresponden as actividades de fomento da lectura do departamento incluídas no PLC. Esta actividade valorarase con ata +0,5 sobre a nota media da avaliación.
- A nota media final do trimestre será o resultado da media ponderada:

1ª PROBA: 30%
2ª PROBA: 40%
PROBA DE TRADUCIÓN: 10%
PROBA DE CONTIDOS LITERATURA: 10%
TRABALLO DO ALUMNO/A: 10%
TRABALLO VOLUNTARIO: +0,5

- A cualificación final da materia será o resultado da media ponderada da cualificación obtida nos tres trimestres

1ª AVALIACIÓN: 25%
2ª AVALIACIÓN: 35%
3ª AVALIACIÓN: 40%

10. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

O enfoque metodolóxico deberá favorecer a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo, traballar en equipo e aplicar os métodos apropiados de investigación para seguir aprendendo ao longo da súa vida.

Os textos convírtense no punto de partida para traballar simultaneamente os aspectos morfosintácticos da lingua grega, o seu léxico e a súa relación co galego e co castelán, así como os aspectos culturais relacionados cos textos traballados.

Proporase unha secuencia de traballo axeitada e graduada por medio dunha metodoloxía activa, preferentemente de tipo indutivo-contextual, na que as normas se convertan en posesión permanente e en automatismo lingüístico. O enfoque irá dirixido a que o alumnado desenvolva e afiance as súas propias técnicas de traballo, mediante unha estratexia de descubrimento.

Procurarase xerar un clima na aula no que as alumnas e alumnos sintan a necesidade de participar activamente no proceso de ensinanza e aprendizaxe, asegurándonos de que eses intentos, mesmo se son erróneos, sirvan de estímulo para intentalo de novo. Neste senso, crearanse contextos de aprendizaxe e avaliación que comprometan o alumnado e que o leven a planificar e avaliar as súas realizacións, identificando os avances e as dificultades, de cara a autorregular o seu propio e singular proceso de aprender a aprender.

Promoverase a participación dos estudantes en pequenos traballos de investigación. Deberán ser orientados/as para que poidan acadar a capacidade de realizar un proxecto de investigación escolar de forma autónoma.

Haberá que distinguir niveis de dificultade no contido e nas actividades para cubrir as diversas necesidades educativas do alumnado.

Promoverase a utilización das TIC para informarse, aprender e comunicarse, e para utilizar con sentido crítico, como recurso formativo, materiais de procedencia diversa.

A organización e desenrolo dos contidos en bloques conceptuais (normativa oficial) para cada un dos dous cursos recóllese globalmente na posta en práctica da programación anual. Dito desenrolo e secuenciación abarcará temas procedentes de tódolos bloques, destacando tódalas interrelacións oportunas. O desenrolo simultáneo dos aspectos lingüísticos e culturais evidencia a estreita relación existente entre eses núcleos de contidos: o coñecemento elemental da lingua grega nos seus aspectos gramatical e léxico fai posible o acceso aos textos orixinais (adaptados ou traducidos), e a súa interpretación permitirá ao alumno coñecer o pensamento dos autores gregos así como o mundo e a civilización dos que dependen, descubrindo os múltiples indicios que aínda persisten no mundo actual como legado clásico.

En definitiva, a aprendizaxe da lingua grega (morfosintaxe, léxico, formación de palabras, helenismos, análise e tradución de textos) debe ser o vehículo privilexiado de acceso aos contidos culturais, literarios, relixiosos, históricos, etc.

As cuestións de morfosintaxe, léxico, cultura e civilización, literatura, tradución e lectura de fragmentos e textos, etc., combinarase de modo que o alumno alcance unha formación máis completa e integral e se vaia adentrando no estudo da lingua de xeito paulatino. Moitos aspectos concretos de cultura e civilización, literatura, historia da lingua, contextos cronolóxicos, puntos anecdóticos ou de realia, etc., irán saíndo ao paso en unidades didácticas máis xerais, mediante a tradución de frases e fragmentos exercitados ao longo do curso, ou paralelamente á lectura e comentario de textos máis amplos en versión traducida.

11. MATERIAIS DIDÁCTICOS

Non se esixe un libro de texto específico. Non obstante, o propio departamento poderá pór á disposición dos alumnos os materiais bibliográficos ou de consulta que procedan (v.g. edicións traducidas, léxicos, gramáticas, manuais, tanto en formato tradicional como en soporte informático ou en formato web), procurándose a adquisición de determinados exemplares repetidos para os fondos da Biblioteca do Centro.

Materiais de consulta/uso:

- Diccionario de grego: PABÓN DE URBINA, J. M.: Diccionario manual griego-español, ed. VOX, 2000.
- Alfageme, I.R., Nueva Gramática Griega, Ed. Coloquio, Madrid 1988.
- Berenguer Amenós, J., Gramática Griega, Ed. Bosch, Barcelona 199534. As súas 34 edicións son un aval do seu bo criterio.
- Adrados, F.R. et alii, Raíces Griegas de la Cultura Moderna, UNED, Madrid 1976.
- Alberich, J., et alii, Griegos y Romanos, Biblioteca de Recursos Didácticos Alhambra, Madrid 1988.
- López Férez, J.A., (ed.), Historia de la Literatura Griega, Ed. Cátedra, Madrid 1922.

Páxinas webs

- **Aula virtual do departamento**
 - **Wiki Quiron**
- http://www.chironweb.org/wiki/index.php?title=P%C3%A1gina_principal**
- **Wiki Quiron Selectividad**
- http://www.chironweb.org/wiki/index.php?title=Selectividad:_Galicia._Griego**
- **CIUG Grupo de Traballo Grego**
- <http://ciug.cesga.es/grupos/grego.php>**

Espazos

- Clase: Traballo sobre o texto, actividades escritas, exposicións orais, observación de procesos con encerado dixital...
- Aula de informática.
- Varios (casa, biblioteca...): Participación en proxectos cooperativos, exercicios de aplicación, consolidación e estudo autónomo.

12. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

- Adecuación dos obxectivos.
- Grao de cumprimento dos obxectivos propostos.
- Adecuación da temporalización.
- Grao de cumprimento da temporalización.
- Adecuación dos materiais didácticos.
- Adecuación das actividades.
- Adecuación dos procedementos de avaliación.

13. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

- O alumnado terá como referente a presente programación didáctica e o departamento lle proporcionará información sobre os procedementos de recuperación da materia pendente.
- O alumnado terá que acadar o obxectivos que se inclúen neste programación e para facilitar a súa consecución, o departamento proporcionará boletíns de traballo práctico. A realización destas actividades é de carácter voluntario.
- O alumno deberá realizar dúas probas parciais ao longo do curso. Cada proba parcial constará de dúas partes:
 - Parte: exercicios prácticos e cuestións (6 puntos)

- Parte: tradución(4 puntos)
- Os criterios de avaliación son os que aparecen recollidos na presente programación.
- O alumnado con Grego I como materia pendente deberá superar ambos parciais para obter avaliación positiva. En caso de non ter superada unha das probas parciais, poderá ser avaliado positivamente por media aritmética das dúas probas. No caso de que non supere as probas parciais, poderá presentarse a unha proba de recuperación final. As probas realizaranse nos meses de Xaneiro (1º parcial) Abril (2º Parcial) e Maio (Proba Final)

14. PROCEDEMENTO DE ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS PREVIOS PARA O 2º CURSO DE BACHARELATO

Dado que a materia de Grego no bacharelato está estruturada con contidos progresivos que se inician no primeiro curso e aumentan a súa complexidade no segundo, e tendo en conta que o primeiro trimestre de Grego II se centra na revisión e ampliación de gran parte dos contidos vistos en Grego I, o alumnado que, sen ter cursado Grego I, sexa autorizado a matricularse en Grego II poderá acreditar os coñecementos previos por dous procedementos:

- 1) Avaliación positiva no primeiro trimestre do segundo curso de Grego
- 2) Avaliación positiva no programa de recuperación de pendentes que se detalla no apartado anterior.

15. AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCENCIA DOS SEUS RESULTADOS

Durante os primeiros días do curso levarase a cabo unha avaliación inicial que nos ilustre sobre os coñecementos adquiridos polo alumnado en aspectos de carácter lingüístico no primeiro curso. En virtude dos resultados desta avaliación inicial, tomaranse as medidas necesarias de carácter individual e/ou grupal que sexan necesarias para que o alumnado acade os obxectivos previstos (actividades de reforzo, adaptación dos contidos, modificación da temporalización, ou calquera outra medida que se considere precisa)

16. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O alumnado con dificultades xeralizadas de aprendizaxe recibirá materiais de reforzo que lle permitan acadar os obxectivos marcados na presente programación. Aplicaranse os protocolos de actuación correspondentes a cada situación de diversidade en colaboración co departamento de orientación.

17. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

- A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación serán traballadas de xeito continuo na materia ao longo de todo o curso.
- O emprendemento, e a educación cívica e constitucional traballaranse de forma comparativa os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano, a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.

- O desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social abordarase nos contidos desta programación referidos á vida cotiá en Grecia, sempre desde a comparación co mundo actual. Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

18. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

O departamento non ten programadas, de xeito definitivo, actividades de carácter complementario e extraescolar polo de agora. De darse o caso de que, ao longo do curso, tivéssemos a oportunidade de coñecer e planificar a asistencia a algún acontecemento ou viaxe cultural ofertado de xeito convincente e interesante para os alumnos/as (directa ou indirectamente relacionado coa disciplina), informaríamos ao departamento de actividades complementarias e extraescolares, á dirección do centro, e ao resto da comunidade educativa pertinente, someténdose o asunto á aprobación por parte do Consello escolar. Tal sería o caso de:

- Representacións teatrais como a que ten lugar en Marzo no Teatro Gustavo Freire de Lugo, no marco do xa veterano Festival Greco-Latino que organiza a Delegación de Galicia da S.E.E.C. (Sociedade Española de Estudos Clásicos).
- Visita a algún lugar de interese arqueolóxico.
- Busca da pervivencia do mundo clásico -en tódolos seus aspectos- no seu entorno.
- Asistencia a algún acto cultural relacionado co mundo clásico: opera, exposicións, etc.

19. ACTIVIDADES PREVISTAS NO PROXECTO LECTOR DE CENTRO

- Lectura comprensiva de textos.
- Comentario de textos.
- Análise de materiais impresos e audiovisuais.
- Redacción de textos.
- Utilización da biblioteca como centro de recursos. Busca de información.
- Presentación da información.
- Programa de lecturas obrigatorias para Grego II.
 - a) Homero, *Ilíada*, cantos I, VI, XVI, XXII
 - b) Os fragmentos dos poetas líricos Safo, Alceo e Arquíloco;
 - c) Sófocles, *Edipo Rei*;
 - d) Aristófanes, *Asembleístas*

20. ACTIVIDADES PREVISTAS NO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICS

- Ferramentas Tics no mundo clásico.
- Proxecto Palladium
- Dicionarios online
- Didacterion
- Chiron Wiki
- Blog de Fernando Lillo Redonet
- Actividades de educación documental.

- Coñecemento das ferramentas básicas de presentación da información.
- Actividades interactivas.
- Animacións.
- Cazas do tesouro e webquest.

21. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

- Observación na práctica diaria na aula.
- Resultados acadados nas probas periódicas.
- Seguimento mensual da programación.

22. CONSTANCIA DE INFORMACIÓN AO ALUMNADO

O alumnado será informado ao comezo do curso de todos os aspectos incluídos na presente programación didáctica. Na web do centro estarán colgados os contidos mínimos, estándares de aprendizaxe, os criterios e procedementos de avaliación e criterios de cualificación da materia.

23. CLÁUSULA COVID-19 PARA OS POSIBLES ESCENARIOS (PRESENCIAL, SEMIPRESENCIAL E TELEMÁTICO)

Aínda que os protocolos sanitarios derivados da Covid-19 foron xa eliminados para o presente curso, incluímos a cláusula de posibles escenarios para ser aplicadas en caso de alumnado especialmente vulnerable que precise recorrer ao escenario semipresencial ou telemático.

a. Escenario presencial

- Todos os puntos incluídos na presente programación fan referencia a un escenario de educación presencial.
- No caso de convivir escenarios diferentes ao longo do curso, en función da situación sanitaria, aplicarase o referente a cada escenario que se especifica nesta programación

b. Escenario semipresencial

- A día de hoxe descoñecemos cal sería a organización do alumnado neste escenario, así como dos medios telemáticos cos que contaríamos para que se levase a cabo.

c. Escenario telemático

- No caso de que a situación sanitaria obrigue ao confinamento e polo tanto, á docencia telemática, utilizarase como referente a Adaptación da Programación que se realizou no curso pasado durante o período do estado de alarma e que se adxunta como anexo, no referente a:
 - 1) Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindibles. Darase prioridade a aqueles aprendizaxes considerados imprescindibles, sempre que as autoridades educativas permitan o avance dos contidos
 - 2) Avaliación e cualificación. A avaliación e cualificación da materia estará supeditada á posibilidade da realización de probas telemáticas que garantan a autoría da proba e os medios telemáticos ou presenciais que se

- proporcionen ou autoricen por parte das inspeccións educativas. Se as condicións así o permitisen, a avaliación sería seguindo os mesmos criterios do escenario presencial.
- 3) Metodoloxía. Plan semanal correspondente ás catro horas lectivas da materia, no que se combinarán clases online, actividades individuais, actividades grupais, titorías, en función dos contidos. As plataformas que se empregarán serán as corporativas: aula virtual, WEBEX e correo electrónico.
 - 4) Información e publicidade.
 - a. Aula virtual e páxina web do centro.
 - b. Información semanal ás titorías, facendo especial fincapé no alumnado con conectividade nula, de xeito que as familias teñan constancia do feito.
- No caso de que un gromo obrigue a un número determinado de alumnos/as a permanecer en corentena mentres o resto do grupo permanece na aula ordinaria, farase o seguimento do alumnado en corentena en función das ferramentas que a administración nos proporcione.

E para que conste aos efectos oportunos asina en

A Laracha, a 14 de setembro de 2022

Mª JESÚS MÉNDEZ NOVOA
Xefa do Departamento